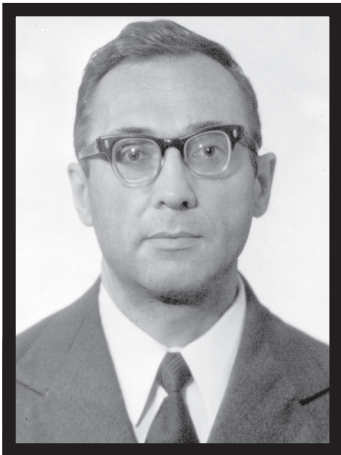

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ ПАВЛЮК

11 грудня 2011 р. пішов із життя видатний український літературознавець, багаторічний працівник відділу шевченкознавства Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України Микола Миколайович Павлюк. М. Павлюк народився 29 липня 1934 р. у Києві. У 1956 р. закінчив російське відділення філологічного факультету Київського державного університету ім. Т. Шевченка, протягом 1956–1959 рр. навчався в аспірантурі Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка. Від 1960 р. працював у тому ж Інституті редактором, з 1966 р. – старшим редактором відділу російської і зарубіжної літератури журналу “Радянське літературознавство”, з 1971 р. – молодшим науковим співробітником відділу дожовтневої (нової) української літератури, де працював до 1982 р. У 1974 р. блискуче захистив кандидатську дисертацію “Переклади з Т. Г. Шевченка в російському літературному процесі 50–60-х років XIX століття”. У 1982–2006 рр. – старший науковий співробітник відділу шевченкознавства.

М. Павлюк був висококваліфікованим дослідником, ерудованим джерелознавцем, володів шістьма європейськими мовами.

Підготував текст і наукові коментарі до 23, 24, 49 (у співавторстві) томів Зібрання творів І. Франка у 50 томах, упорядкував том творів П. Гулака-Артемовського і Є. Гребінки в серії “Бібліотека української літератури”, збірник “Теория и история литературы” до 100-річчя О. Білецького (1985), хрестоматію “Історія української літературної критики та літературознавства” (у співавторстві; 1996, кн. 1). Написав низку статей до “Української літературної енциклопедії”.

Головною справою всього наукового життя М. Павлюка було дослідження життя і творчості Тараса Шевченка, його оточення, перекладів поезії. Він написав розділ про Шевченка до колективної монографії “Українська література в російській критиці кінця XIX – початку XX ст.” (1980). Протягом 1959–2004 рр. регулярно виступав із доповідями на наукових шевченківських конференціях. Опублікував у журналі “Радянське літературознавство” низку статей про переклади поезії Шевченка російською, польською, німецькою мовами. Брав діяльну участь у підготовці першої персональної енциклопедії в колишньому СРСР – двотомному “Шевченківському словнику” (1976–1977 рр., друге видання – 1978 р.), написав до видання два з половиною десятки статей. М. Павлюк виконав велику роботу з підготовки тексту й наукового коментування 1, 2 томів академічного Повного зібрання творів Тараса Шевченка у 12 томах (1989, 1991; видання не завершено) та 1, 2, 6 томів нової, удосконаленої версії (2001–2003 рр.). Робота М. Павлюка вирізняється текстологічною вивірністю, повнотою коментаря. Виступив одним зі співупорядників та авторів коментарів збірника “Листи до Тараса Шевченка” (1993). Для видавництва “Дніпро” упорядкував (у співавторстві з В. Бородінім) три видання збірника “Спогади про Тараса Шевченка” (1982, 1988, 2010) українською та російською мовами. Брав участь у міжнародних з’їздах славістів, міжнародних конгресах українців, симпозіумі “Україна – Австрія” (Київ, Відень) тощо. У проєкті Шевченківська енциклопедія в 6 томах провадив тему “Слов’янські літератури і Шевченко”.

М. Павлюк – автор майже сотні наукових розвідок, кожна з яких містить нову інформацію, вводить доти не відомі архівні документи, прикметна скрупульозністю аналізу, прискіпливою увагою до деталей, вираженістю узагальнень. Зокрема, науковець написав дві новаторські статті до збірника “Питання текстології: Т. Г. Шевченко” (1990) – “Творча історія циклу “Давидові псалми” і визначення його основного тексту в академічному виданні Т. Г. Шевченка” й “Історія тексту переспівів Шевченка зі “Слова о полку Ігоревім” та принципи їх публікації в академічному виданні його творів”. Посутнім внеском у шевченкознавство стали й інші публікації дослідника: “Поетика циклу Т. Шевченка “Давидові псалми” (1993), “Псалтир у поезії Т. Шевченка періоду “Трьох літ” (1994), “Інтерпретація Псалтиря в поезії Т. Шевченка”, “Володимир Даль і Тарас Шевченко: збіги й розбіжності: (Сучасний стан вивчення)” (2001), “Біблійні епіграфи в поемах Шевченка як знакова система” (2003), “Біблійні та фольклорні ремінісценції у вірші Шевченка “І Архімед, і Галілей...” (2004) та ін. Ціком нові спостереження викладено у статті “Шевченко та Айвазовський” (2004). Науковець, крім того, упорядкував і прокоментував такі художньо-мистецькі видання творів Тараса Шевченка, як “Кобзар” з ілюстраціями М. Стороженка (К.: Дніпро, 2004), “Я так її, я так люблю...”: Вибрані вірші та поеми” (К.: Либідь, 2004) з паралельною публікацією творів українською та в перекладі російською.

Микола Миколайович Павлюк запам’ятається колегам професійним літературознавцем, дуже вимогливим до себе та інших, добросердою, чуйною людиною, справжнім товаришем. Останні роки його життя були затьмарені важкою хворобою, але він завжди знаходив у собі сили прийти на допомогу відділові шевченкознавства, надаючи необхідні консультації, поради, щиро вболівав за підготовку Шевченківської енциклопедії.